

[Aksel Larsen.]

regering, der tillader amerikanske fly at benytte start- og landingspladser på sit lands territorium, må være klar over, at den objektivt er medskyldig i amerikanske provokationer, uanset om den måske subjektivt er uvidende. Den må også være klar over, at landet og folket kan komme til at bære følgerne.

I det udenrigspolitiske nævn, hvor der måske ikke foregår nok, men hvor der alligevel efter min mening foregår alt for meget, som hellere burde foregå i folketinget, har den højtærede forsvarsminister fremsat en erklæring, der siger så meget, som at flyvepladser på dansk område ikke må være baser for allierede flyvemaskiners uhjemlede overflyvning af ikke-NATO-landes territorium. Nej, det må de ikke, men kan den højtærede forsvarsminister eller kan den højtærede udenrigsminister garantere, at flyvepladser på dansk territorium ikke bliver benyttet som baser for sådanne flyvninger? Aner den danske regering overhovedet, hvad der foregår på disse flyvepladser? Har den nogen viden om, hvorhen amerikanerne flyver, når de starter fra Kastrup, Værløse eller Karup, eller hvorfra de kommer, når de lander på disse flyvepladser? Og hvad med Grønland? Der findes efter sigende danske kontrolofficerer på Thulebasen, men det er vist givet, at de intet kan kontrollere, og at de intet aner om, hvad der virkelig foregår på denne USAs måske vigtigste krigsbasis. Ja, det er ting, som må frem, før vi kommer til en konklusion, hvor vi søger at besvare spørgsmålet: hvad bør Danmark gøre i denne situation?

Det har ganske vist den højtærede udenrigsminister med glad tilslutning af det ærede medlem hr. Per Hækkerup søgt at besvare derhen, at Danmarks plads uforandret er i den fri vestlige verden inden for Atlantpagten, og at situationen tilsiger os uændret at stå sammen om den ny forsvarsordning. Det forekommer mig, at det er en konklusion, som ikke er ret meget værd efter alt det, vi har oplevet. Det forekommer mig, at Danmark burde søge at gøre noget aktivt på den internationale arena for at bevare freden og for at nå frem til fornyet afspænding, og jeg tror, Danmark kunne øve en indsats af

international betydning ved at træffe praktiske foranstaltninger til ikke at blive inddraget i stormagternes konflikter og samtidig give mindst mulig, helst ingen grund til, at nogen stormagt på nogen måde krænker vort territorium eller inddrager os i sine konflikter med andre stormagter.

Det første og mest naturlige vil være at kræve sikkerhed af USAs regering for, at ingen flyvepladser eller baser på dansk territorium bruges til et angrebsformål, forberedelse af angreb, provokationer eller spionageflyvninger, og det er naturligvis ikke nok at kræve garantier af skriftlig eller ordmæssig art; man må sørge for at få reelle muligheder for nøje at kontrollere overholdelsen af eventuelle amerikanske tilsagn. Det sidste er så ganske åbenbart det vigtigste.

Dernæst mener jeg, at Danmark også absolut er folkeretligt berettiget til trods sin underskrift på NATO-traktaten at gøre sit fortsatte aktive medlemskab af NATO afhængigt af et nøje kendskab til USAs udenrigspolitiske handlinger, og at Danmark har ret til at stille krav om ikke alene at kende Amerikas planlagte udenrigspolitik, men også at kunne øve indflydelse på den. Det er for farligt at være med i en alliance, hvis vore allierede uden vor viden har lov til at foretage handlinger, som kan bringe os i krig.

Videre mener jeg, at såvel i NATOs ministerråd som i De Forenede Nationer og også ad anden diplomatisk vej bør Danmark gøre sin indflydelse gældende for at bane vej for ny afspænding. Det er galt nok, at Danmark ikke i den lange periode før det mislykkede topmøde optrådte aktivt, men forholdt sig passiv og anså det for stormagternes sag at se, om de ville begynde forhandlingerne.

Endelig tror jeg, at det, vi nu har oplevet, og det, vi sådan set lever midt i, må animere os til på et område, hvor vi i hvert fald er absolut suveræne herhjemme, at træffe beslutninger, som dels kan skabe større sikkerhed for vort land, dels bidrage til muligvis at mindske den internationale spænding og fremme forhandlingens og nedrustningens sag. Jeg tænker på afskaffelsen af alt militærvæsen i Danmark. Jeg ved godt, at international totalafrustning